

IAPADI RUDARSKIH PODJET- NIKOV SO SE PONESREČILI

Na zahteve pittenburške družbe se je od 1. maja podalo komaj en odstotek rudarjev. Po drugih državah podjetniki niso imeli uspeha. Peti in šesti distrikt U. M. W. delata še vedno, le polovično.

Chicago, (F. P.) — Mellonova Pittsburska premogovna kompanija je še daleč od kakšnega znamenitega uspeha po svojem napadu, ki ga je vzpizorila na svoje organizirane rudarje. Sidney Hale, ki je član zvezne prenegovne komisije, je spisal članek v listu "Coal Age", kateri razkiva dejstva o prenegovnih poljih v zapadni Pennsylvaniji in južnem Ohiju. On opisuje ponesrečene poizkuse Pittsburske prenegovne družbe, ki je v svojih rudnikih hotela uvesti plačilno lestvico iz leta 1917.

Distrikt št. 5 organizacije rudarjev, kateri pokriva zapadno Pennsylvanijo, šteje po članstvu takih 45.000, izmed katerih je sedaj zaposlenih kakih 23.000 po rudnikih tega distrikta. Komaj 400 mož se je od vseh podalo, da so sprejeli zahteve podjetnikov pri dveh Banningovih podjetjih od Pittsburske prenegovne družbe. Skupina rudnikov od Pomeroy Bend je v šestem distriktu, kateri je v višini svoje moči leta 1920 šteje 48.000 članov. Po vsem tem distriktu so skoraj zahtevali lestvico leta 1917, a podjetniki so vzpeli samo pri Pomeroy Bend skupini, kjer se je podalo 700 ljudi. Vseh je torej podalo 1100, kar je neznatno mala skupina, če pomislimo, da ima unija po vsem centralnem konkurenčnem polju 20.000 članov.

Taki so torej doseženi uspehi te gornje, ki jo je vzpizorila Pittsburska premogovna družba. Ravno malo več kakor en odstotek unijskih rudarjev v navedenih distriktih, kjer Pittsburska družba vzpizorja svojo protijunjsko ofenzivo, se je podal podjetnikom, čeprav gonja traja še od 1. maja. Poročilo v listu "Coal Age" tudi pove, da kompanija ni napravila prav nobenega napredka v svoji gonji od vsega začetka, kajti oni, ki so se ji podali, so pristali na lestvico iz leta 1917 takoj.

Dark Hollow rudnik, ki je bil odprt okoli 1. maja, je imel moč 156 mož v sredi julija. V prvem tednu septembra je bilo povprečno število močtya še vedno 156. Podobno je z rudnikom Forest Run, ki je bil odprt zadnji teden v maju in je imel povprečno 131 mož do konca julija. Odtodaj je število polagoma padlo do 123, kolikor jih je bilo zaposlenih v sredi septembra.

To je nekaka vojna z moralno rudarjem, katera pa je še trdna. Podjetniki so izgubili svojega starega zaveznika — priseltnike in poceni delavstva. Pregovoriti imajo tisoče rudarjev, ki vedo, kaj je zanje že storila unija, da se podajo in zopet pristanejo na stare pogodbe, ki bi jih vezale na suženjstvo. To pa ne gre. Drugo podjetnikom ne kaže kakor plačevati po unijski lestvici, ali pa morajo gledati, da rudniki počivajo.

Mellonova besedo — lomilaka Pittsburska premogovna družba ima sedaj za sabo pittsbursko trgovsko zbornico, katere posebnost oddelek pod vodstvom renegata Cullougha, prejšnjega predsednika rudarske unije, se bavi z rekrutiranjem delavstva, katero je pri volji pustiti unijo. Hale pravi: Niti Pittsburska premogovna družba niti pittsburska trgovska zbornica se ne moreta sedaj iz boja umakniti brez velike izgube na svojem prestolju.

Drugi podjetniki unijskih rudnikov v distriktu pa zasledujejo, kako se bo izmotala velika Mellonova kompanija.

Ali želite sami pravično plant in štati angleško? Naredi si "Slovensko-anglško slovarico", katero je izdala in ima na prodaj Knjižarna matična B. N. P. J.

Progled dnevnih dogodkov

Amerika.

Izjalovljena ofenziva prenegovniških magnatov v pittsburskih distriktih.

V Washingtonu so zadovoljni z lokarnskim paktom.

Dawesov načrt škoduje ameriškim farmerjem.

Borah je začel boj proti svetovnemu sodišču.

Nova petrolejska sleparija razkrita.

Učenjak sviri pred igranjem z atomično silo.

Sovjetski delegatje v Chicagu.

Po svetu.

Anglija izprazni Kolin v kratkem. Lokarnski pakt objavljen.

Atomična sila ogroža svet, pravi učenjak

V počitki zemlje je toliko sile, da lahko raznese planet, če bi bila odklenjena.

Oakland, Cal. — Velika katastrofa zadene človeštvo in svet, ako človek odkrije tajnost odklenitve brezmejne atomične sile v sedanjem štadiju civilizacije. Tako je rekel profesor E. P. Lewis, ravnatelj departmeta za fizike na kalifornijski univerzi.

"Ena pest prati ima v sebi toliko atomične sile, da lahko raznese svet na drobne kosce," je rekel Lewis. "Človek še ni dovolj zrel, da bi se dotaknil te sile; ni pa izključeno, da se komu že danes posreči najti ključ do atomične sile. To bi bila največja nesreča za človeštvo. Zveplenka v rokah otroka pomeni nevarnost, ker otroku prija le destruktivna stran ognja. Tako je tudi z današnjim človekom. Bodoči človek bo rabil atomično silo v konstruktivne svrhe, za izboljšanje svojega življenja in ne bo iskal kontrole nad to silo v destruktivne namene."

Abdel Krim pravi, da vojne še ni konec

Rifijanski vodja bo nadaljeval čez zimo guerilke boje s Španci in Francozi.

Tangier, Maroko, 20. okt. — Abdel Krim, vrhovni poveljnik rifijanske rebelne armade, je te dni izjavil v intervjuju z angleškim poročevalcem, da se je španski diktator, general Primo Rivera, zlagal, ko je dejal, da je vojna v Maroku končana.

"Svet kmalu izve kako slab prerok je Primo de Rivera", je rekel Krim. "Naš namen je držati Špance in Francoze na bojni črti celo zimo z guerilskimi operacijami. Rifijanci smo vajeni dežja in mokrote, Španci in Francozi so pa že siti in najraje bi zbežali domov."

Poročilo se dalje glasi, da Primo de Rivera drži še vse čete na bojišču. Španci in njihovi zavezniki Francozi se ne morejo ganičiti nikamor valed velikih in neprestanih deževnih nalivov.

LIGA HOBOTOV BO IMELA KONVENCIJO.

Denver. — Dvajseta konvencija Mednarodne bratovščine dobrodelnih zvez, ki je med ljudstvom poznana kot Dobrodelnostna liga hobotov, bo pričela dne 10. novembra v Denverju. Delegatje iz krajevnih skupin kakor tudi

Borah začel boj proti svetovnemu sodišču

Kampanja nespravipljivih krivstev v kongresu proti vstopu Amerike v mednarodno sodišče je v teku.

Chicago, Ill. — Senator William E. Borah je prišel večeraj v Chicago in sinoči je otvoril kampanjo proti vstopu Združenih držav v svetovno sodišče z avnim shodom v Auditoriumu. Veliko operno gledališče je bilo natlačeno s poslušalci. Borah je dejal, da sodišče je neolčljiv del lige narodov in zarotniška propaganda za vstop v sodišče ima namen poriniti Ameriko v ligo skozi zadnja vrata, ko je odklonila vstop skozi glavni vhod.

Dawesov načrt škoduje farmerjem

Po načrtu se povijajo nemške carine, radi česar bodo imeli ameriški farmerji občutno izgubo.

Chicago. — (F. P.) — Proučevanje nemške carine, ki ga je uvedel zvezni trgovinski departement, pokazuje, na kak način bo Dawesov načrt škodoval ameriškim farmerjem. Pri kupitju z Nemčijo se bo nemška carina na ameriška živila obilno pomnožila, poleg tega pa bo uvedena carina na mnogo pridelkov, kateri prej nikoli niso bili obdavčeni.

Nemčija je bila prisiljena sprejeti to carino radi plačevanja reparacij. Nemški delavci more porabiti manj, pridelati pa manj. Nemčija si mora zagotoviti preživetje. Njena carina bo preprečila nemške delavce, da povijejo samo to, kar pridelajo doma.

Carina je padla 1. septembra in deloma prvega oktobra na najbolj važne potrebščine kakor so: ri, pšenica, ječmen, oves, slad, govedo, oves, svinja, moka, sladkor in sveže meso. Nekatera znižanja v carini pa bodo dovoljena še do 1. julija 1924. Carina naravnost vpliva na življski trg pridelkov še tega leta.

Velika je razlika med carino, katero je Nemčija imela pred vojno in ki jo ima danes. Na mesu, moki, sladu, pšenici, masti, konzerviranem mesu svoječasno sploh ni bilo carine, ter so jo uvedli šele tik pred vojno. Na sedaj je za 150% večja carina kot pred vojno. Za brivake potrebščine je bilo pred vojno treba plačati \$6 carine, zdaj je carine \$200. Računski stroji imajo za 600% večjo carino, motorji za 800% in približno enako tudi potrebščine za brzojave, telefone in električne avtomobile.

Carine za tekstile, volno in bombaž sedaj niso povlačili, ki pa je že itak štirikrat tako velika kot pred vojno.

Nemški mogotci torej upajo, da bo na ta način mogoče ustreči reparacijam, kar bodo iztisnili iz stradalajočega delavca. Za tem pač stremi tudi načrt Dawesa, s katerim se naravnost zapirajo nemška vrata ameriškim produktom.

Najhušje bodo posledice tega načrta v Ameriki občutili farmerji, ker njih živežni pridelki se ne bodo več v toliki meri izvažali na Nemško ali pa bo tja izvoz popolnoma prenehal. Nemški delavci že občutijo "dobrote" tega načrta, a ameriški farmerji jih bodo v bližnji bodočnosti.

Zvez in strokovnih unij so povabljeni, da pošljejo bratske delegatje. Prosta transportacija na delo in z dela pri selivnih delavcih je eno glavnih vprašanj, s katerimi se bo bavila konvencija. Razpravljali bodo tudi o varovanju proti brezposelnosti, penziji, krajšem delavstvu, mednarodni kooperaciji in industrijalni nadsili. Svoj glavni stan imajo hoboti na 410 Clinton st. Cincinnati. Tajnik je A. V. Darroch.

ANGLIJA OD- POKLIČE ČETE IZ PORENJA

Odredba je takoj sledila sprejetju lokarnskega pakta. Nemški socialisti in republikanske stranke odobravajo pakt.

Berlin, 20. okt. — Socialistični listi in republikanski časopisi sploh odobravajo lokarnski pakt kot "mojsterstvo dela logike". Berlinski Tageblatt piše, da je renski pakt "Magna Charta" nove Evrope.

Danes poročajo, da sta predsednik Hindenburg in kabinet odobrila vse pakte, ki so bili podpisani v Locarnu.

Pariz, 20. okt. — Angleški zunanji minister Chamberlain, ki se je tu ustavil na potu iz Locarna, je večeraj v konferenci s premijerjem Painlevom in zunanjim ministrom Briandom predložil načrt izpraznitve Kolina in reorganiziranja zaveznikih čet v Porenju. Neuradno poročilo se glasi, da se je trojica dolga sedinila. Angleške čete zapuste Kolin v najkrajšem času in čete v drugih krajih se reducirajo v soglasju obljub, ki sta jih dala Chamberlain in Briand Nemcem v Locarnu. Nemci tudi določijo pravico sodelovanja v upravi okupiranih pokrajin.

London, 20. okt. — Zunanji urad je danes objavil prevod renskega pakta med Nemčijo in spadnimi zavezniki ter nemško-čehoslovškega pakta.

Renški pakt ima 10 členov in sledenč gleda 16. člena ustave ligi narodov. Prvi člen se glasi, da podpisane stranke jamčejo druga drugi, da sedanje mirje med Nemčijo in Belgijo ter Nemčijo in Francijo ostanejo take kakor so določene v mirovni pogodbi, ki je bila podpisana v Versaillesu 28. junija 1919. V drugem členu se Nemčija in Belgija ter Nemčija in Francija vzajemno obvezujeta, da v nobenem slučaju ne napadeta druga druga. V slučaju pa, da katerikoli podpisana stranka prekrši ta člen, tedaj nastopi proti njej liga narodov na podlagi 16. člena ligine ustave in Anglija ter Italija se zavežeta, da je njuna dolžnost gledati, da se agresivna stranka kaznuje.

Tretji člen določa, da podpisane stranke poravnajo vse spore med seboj, to je take spore, ki se ne dajo poravnati običajnim diplomatičnim potom, s razsodiščem. Vse stranke se zavežejo, da se podvržejo sodbi razsodišča. Četrty člen določa kako se prestopki obravnavajo pred razsodiščem, peti člen pa določa, da najvišja razsodiščna oblast je svet lige narodov. V šestem členu je rečeno, da določbe tega pakta ne smejo razveljaviti nobene točke v versajski mirovni pogodbi, v sedmem členu pa, da pakt ne sme ovirati dolžnosti lige narodov. Osmi člen določa, da mora biti pakt registriran v tajništvo lige narodov in ostane v veljavi toliko časa, dokler svet lige narodov na zahtevo te ali one stranke ne sklene s dvotretjinsko večino, da liga narodov nudi zadostno varnost.

Deveti člen pravi, da se pakt ne tiče angleških dominijonov ali Indije, dokler vlade dominijonov same tako ne sklenejo. Deseti člen določa, da mora biti pakt ratificiran v parlamentih vseh strank in ratifikacije morajo biti deponirane pri ligi narodov. Pakt stopi v veljavo tisti dan, ko bo deponirana zadnja ratifikacija in kadar Nemčija vstopi v ligo narodov.

Nemško-čehoslovški pakt ima 22 členov, ki obravnavajo približno tako kakor v renskem paktu vse faze poravnanja vseh sporov pred razsodiščem ali mednarodnim sodiščem. Liga narodov garantira za mir med Nemčijo in Čehoslovakijo, toda v slučaju, da Nemčija prekrši katero točko pogodbe in se noče podvre-

Vrhovno sodišče je zopet udarilo delavko

Razveljavilo je zakon minimalne meze za žene v Arizoni kot neustaven.

Washington, D. C. — Zvezno vrhovno sodišče je 19. oktobra razsodilo, da je zakon minimalne meze za žene v državi Arizoni neustaven in valed tega neveljaven.

Sovjetski živinorejci obiščejo Chicago

Trije strokovnjaki podali sliko naraščajoče prosperitete v Rusiji; veliko pomanjkanje strojev.

Chicago. — Trije zastopniki ruske sovjetske vlade so 19. t. m. posetili čikaške klančnice. Prišli so z zapada, kjer so kupovali ovce. Kupili so 3000 ovac, veličnoma ovnov paame Rambouillet, za katere so plačali \$250.000, torej povprečno \$833 za glavo.

Delegatje so: Mihael Peferserkovič, upravitelj živinorejakega oddelka v komisariatu za poljedelstvo; Mihael Ivanov, profesor na kmetijski univerzi v Moskvi, in N. Klebnik, uradni tolmač. Peferserkovič je dejal v razgovoru, da ne mara govoriti o političnih vprašanjih, rad pa razpravlja o kmetijstvu. Delegatje so dali sledeče informacije:

Rusija ima danes okrog 80 milijonov ovac in na stotine milijonov govej in druge živine. Ameriške ovce so kupili samo za plemo, a katerimi hočejo krlitati ruske paame in na snanasten način izboljšati volno. Ruski kmet ima danes vso samljo krlitke, ki hoče, nima pa modernih strojev in orodja za umno kmetijstvo. Tega sedaj najbolj manjka. Sovjetska vlada skuša povečati produkcije volne za izdelovanje sukna. Ameriko je poslalo več delegacij, ki proučevajo ameriške tekstilne metode in nakupujejo stroje. Naša delegacija je kupila stroj za striženje ovac za poskušnjo. Druga ruska komisija, ki se zdaj muči v Ameriki, je kupila veliko število traktorjev in tovornih avtov. Druga potreba je mašinerija za mlekarstvo. Sovjeti izvažajo velike zaloge mesa v Anglijo in Nemčijo, toda izvoz je treba povečati. Mnogo strojev so sovjeti že dobili iz Nemčije. Danes in Anglije. Delegacija bi bila rada kupila 6000 ovnov, toda ne more jih dobiti toliko in treba bo čakati do drugega leta. Sovjetska vlada pomaga ruskemu kmetu na vse načine. Ustanovila je kmetijske šole in pošilja učitelje po vaseh, kjer uče kmete kako je treba rabiti stroje in povzdigniti kmetijstvo. Organizirala je tudi klančnice, v katerih se bo konzerviralo meso na moderen ameriški način.

Velika sleparija z oljem pred sodiščem

Investorji ogoljufani za več kot dvajset milijonov dolarjev v Texasu in Oklahomi.

Los Angeles, Cal. — Zvezna veleporota je obtožila tri petrolejske družbe ogromnih aleparij z delnicami. Več ko \$20.000.000 je bilo priselparjenih. Stiranajst glavnih uradnikov je bilo aretiranih. Družbe, ki operirajo vrelce v Texasu in Oklahomi so Invader Oil & Refining Co., The Owenwood Oil Corporation in The Owenwood Pool No. 3.

Trije letale ubiti.

Cape May Courthouse, N. J. — Trije vojaški letaleci so bili 19. t. m. ubiti, ko je bombno letalo, v katerem so manevrirali, odgovorilo kontrolo in padlo na tla.

Či razsodišču, sme Francija v sporazumu sveta lige narodov pomagati Čehoslovakiji.

V WASHINGTONU SO ZELO ZADOVOLJNI

Ugaia jim izid lokarnske konference. Zda bodo lahko zavzeli tudi stališče za ligo, ne da bi spravičali državni departement v nevarnost.

Washington, D. C. — Finančni in uradni Washington, ki je v službi za finančno Ameriko, se zelo veseli radi podpisane garancijskega pakta v Locarnu, v katerem so se pobotale Francija, Nemčija, Anglija, Belgija in Italija.

Predsedniku Coolidgeu prija, ko vidi v mirovni pogodbi odstranitev šene francoskega izgovora za neplačilo dolga ameriški zakladnici. Ta izgovor je bil, čed, da sta radi nemake nevarnosti morali Italija in Francija neprestano vzdrževati veliko armado. Zda se se vsi zavezali, da bodo pri miru in Coolidge ne vidi vzroka, zakaj bi ne mogli nisko pristriči proračune za militarizem ter svoje prihranke izročiti tajniku Mellonu.

Državnemu departementu ugaia, da se je diplomacija sedinila. Rea, da so zavrgli zahtavo angleških torijev, da bi Nemčija dovolila prevažati francoske čete preko svojega osamija na Poljsko in Čaško, da bi bilo treba proti Sovjetski uniji. Člčin je obiskal Nemec in jih poučil, kako bo, čed bodo stopili v protirusko sveso v Locarnu, Nemci so vztrajali, a profesionalna evropska diplomacija je vendar omogočila, da Evropa na zahodu v kmetijstvu. Delegatje so dali sledeče informacije:

Da bo Nemčija uspevala kot član v liginem svetu in bo delala za spremembe v klavzulah, je gotovo. Morda se bo potoevala za sprejem Rusije v ligo, a še bolj gotovo pa je, da bo ameriški vpliv preko Londona deloval proti temu. Pri vsem tem v Washingtonu vidijo, da so zapadne države Evrope v hudi gospodarski stiski ter da se jim večalmanj muči v stike s Sovjetsko unijo. Delale bodo na to, da jo pridobijo v ligo bolj kakor da bi pridobile Združene države. V Washingtonu so tudi veseli, da Moskva nima nikakega direktnega stika s paktom v Locarnu. Upajo celo, da bo vsa zapadna Evropa stopila v protirusko antanto, za kar delajo tudi nemški nacionalisti. Njih sanje so o ligi, katera bo branila privatno lastnino.

So pa ljudje, ki vidijo, kaj se za vsem skriva. Oni spoznavajo, da novo gibanje stremi za tem, da se ustvari vojaški protitutež z Rusijo, Azijo in muslimanske Afriko na eni strani ter zapadno Evropo in Ameriko na drugi strani. Ampak taki kritiki ne vladajo v Beli hiši ali v državnem departementu.

JUGOSLOVANSKI BANKET.

Na banketu, ki se je vrtil v pondeljek zvečer v hotelu La Salle v počast peterim jugoslovanskim delegatom s konferenčne Interparlamentarne unije v Washingtonu, je bilo okrog 400 gostov; večinom so bili Srbi in Hrvatje, le nekaj je bilo Slovencev. Glavni govornik je bil jugoslovanski poslanik dr. Ante Trasić-Pavičić. Govorili so tudi delegatje dr. Velizar Janković, dr. Vojislav Marinković, dr. Ljubomir Neslić, dr. Srdjan Budisavljević in dr. Nikola Preča. Čas dan so si delegatje ogledali Chicagu in arbsko sirotišnico v Libertyvillu. V torek so se odpeljali proti New Yorku.

Agitirajo za "Prosveto"

UČITELJ POBEGNIL Z UČENKO.

VESELICE

RAZNA NAZVANILA

SANO
\$2
Tja in nazaj
Milwaukee
NO
Nedelja, 23. oktobra
Za vsa pojavnila se obrnite na
C. & N. W. Ry. Ticket Agent.
CHICAGO TICKET OFFICES:
126 S. Clark St., Tel. Dearborn 220
228 W. Jackson St., Tel. Dearborn 212
ali glavni kolodvor
Madison and Canal Streets.
Tel. Dearborn 2650

AMERICAN TRAVEL

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cleveo \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

138

Datum v oklepaju n. pr. (Sept. 30-25) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

BRITSKI KAPITALIZEM V ŠKRIPCIH.

Bili so časi, ko se je vsa trgovina stekala v Veliko Britanijo in je bil blagovni izvoz večji kot uvoz. Takrat je Velika Britanija prav lahko prenesla marsikateri udarec. Bili so precej temni časi, ko je Velika Britanija izgubila ameriške kolonije. Ampak njena trgovina je cvetela, njene ladije so plavale po vseh morjih in zlato vsega sveta se je stekalo v Veliko Britanijo, kot pred izgubo ameriških kolonij. Napoleon je delal precej sitnosti Veliki Britaniji, ampak ona si je znala poiskati zaveznike, da so ga porazili.

Iz zadnje vojne se je Velika Britanija vrnila kot zmagovalka. V svetovni vojni so pa bile napravljene iznajdbe, ki zdaj ogrožajo njen najvažnejši izvozni produkt — premog.

Pred izbruhom svetovne vojne so izvažali premog na vse kraje v tujemstvo. Ta premog so rabili v tovarnah, na lokomotivah, na parnikih. Po svetovni vojni je zahteva po angleškem premogu popustila. Tuji narodi so pričeli uporabljati domač premog. Razne iznajdbe so pripomogle, da se v industriji lahko z dobičkom izkorišča premog manj vredne kakovosti. Drugi iznajditelji so spopolnili priprave za uporabo kurivnega olja. Dandanes se grade parniki in lokomotive, na katerih kurijo s kurivnim oljem. Pa tudi v tovarnah so rabi kurivno olje. Iznajdeni so bili motorji, pri katerih se rabijo gazolin, benzin, spirit, kerozin in druge tekočine kot sredstvo za proizvajanje gonilne sile. Vodne sile se izpreminjajo v električne. Vse to omejuje uporabo premoga, ki je največje naravno bogastvo Velike Britanije. Premog je služil Veliki Britaniji, da je ustanovila velike kolonije in podvrgla veliko ljudstev.

Velika Britanija ne prihaja v zadrego, ker pohajajo premogove plasti na nji. Ampak ona prihaja v zadrego, ker ni več toliko kupcev zunaj nje za premog, kot jih je bilo pred svetovno vojno. To dejstvo povzroča njenim državljanom glavobol, da ne vedo kaj početi, da odvrnejo te temne čase od nje.

Draginja je velika. Rudarji so zahtevali povišanje mezde, ker ne morejo živeti samo od vode in zraka. Torskijski ministerski predsednik je v začetku pomagal premogovniškim baronom tako provocirati rudarje, da je povzročil skoraj štrajk najbolj važnih delavcev za obstanek človeške družbe. Ko je uvidel, da odpor delavcev postane tako resen, da pade tožljiva vlada, je rešil s subvencioniranjem premogovniških podjetnikov potapljanje čolnikov kapitalizma v Veliki Britaniji.

Pa tudi to sredstvo ni postavilo britskega kapitalizma na tako trdne noge, na kakeršnih je stal pred izbruhom svetovne vojne.

Britska borza je izdala poročilo o blagovnem izvozu in uvozu. To poročilo pove, da je Velika Britanija uvozila v mesecu septembru za trideset milijonov dolarjev več blaga kot v mesecu avgustu. Blagovni izvoz se je pa znižal za \$1,515,000. Izvoz premoga je bil za \$10,391,000 nižji kot v mesecu septembru leta 1924.

Kaj to pomeni?

Britska industrija, čez katero so gospodarili britski kapitalisti, ne more več prehranjevati britskega ljudstva. Velika Britanija danes več kupi na zunanjih trgih, kot producira doma.

V Veliki Britaniji je danes veliko število delavcev brez dela in število brezposelne armade narašča. Brezposelnim siromakom se izplačuje podpora, kajti če bi te podpore ne bilo, bi se že slišal že zdravnej glas brezposelnih ljudskih množic.

Britski kapitalizem je veliki zadregi. Nauk o manchesterskem liberalizmu kot rešitelju britskega ljudstva za vse čase, se je izkazal kot prerokovanje krivih prorokov. Seveda ni še to zadnja ura britskega kapitalizma in bolnik še lahko okreva in se postavi za nekaj časa trdno na noge, da se kasneje pokaže na njem bolezen kroničnega koraka razkrojevanja s tako silo, da se prične opotekati.

Britski kapitalisti upirajo svoje oči v znanstvenike v nadi, da pridejo na dan z iznajdbami, ki spremene naravno bogastvo — premog z iznajdbami v vir bogastva zanje. Kako se izpolnijo ti upi, odgovori bodočnost.

Uljudno vabilo na rev. Černeta

Rev. J. Černe se je raztogotil v "Amerikanskem Slovencu" z dne 14. oktobra nad gl. odborniki S. N. P. J. radi dragih avtomobilov, ki jih lastujejo, pa zaradi velikih posestev, ki jih imajo. Sklepal sem, da se rev. Černe jezi, ker ga nobeden gl. odbornikov še ni povabil, da se vozi z njim v avtomobilu ali da pride na njegovo posestvo — po kaj — naučit se svežega zraka? Dobro sem si mislil. Ako rev. Černe ne želi drugega, tedaj se mu lahko želja izpolni. Zato sem sklenil da povabim rev. Černeta javno da se bo v mojem "dragim" avtomobilu in si ogledal tudi moje posestvo. Ampak preden se rev. Černe odloči, da sprejme moje vabilo, mu moram povedati resnico o mojem avtu in posestvu, da mi ne bo kasneje očitil, da sem ga speljal na led.

Avto sem kupil pred več kot enim letom za pet in petdeset dolarjev. Nato smo se mučili doma, da smo spravili tako daleč, da teče, kadar ga ne primejo izredne muhe. Zdaj teče s hitričo po pet, deset, petnajst, pet in dvajset milj v uri, včasih pa tudi zbežja, da teče kot sam satan. Včasih ga pa primejo muhe in ne gane nikamor. In če bo rev. Černe sprejel moje vabilo, se mora pravičiti nato, da ga bodeva včasih rinila toliko časa, da ga opuste vporne muhe in zopet steče. Po bulevardih se ne bodeva vozila, ker so avti tega sistema izključeni z bulevardov. Priporočam mu, da prinese dežni plašč s sabo, kajti če se bo vozil z mano, bo moral sedeti na "pručici" in nad njim ne bo strehe. In če se človek vozi brez dežnega plašča na takem avtu, kadar dežuje, je zelo neprijetno zanj, ker bo premočen do kože. Opozoriti moram rev. Černeta, da je moj avto zelo muhast, kadar zbežja. Takrat se s tako hitričo zagnje okoli cestnih vogalov, da ena gumijasta šina zleti dol, včasih pa tudi dve.

Ako me pa želi rev. Černe obiskat na mojem posestvu, tedaj naj se zgleda v soboto popoldne ali pa v nedeljo zjutraj. Ob drugih dnevih ga ne morem sprejeti, ker me ni doma. Obljubim mu, da bo imel zabavo dosti. Izbral bom zanj najbolj pripravno lopato in najboljšo samokolnico (šajtrgo ali karifolo). Preskrbel ga bom tudi z gumijastimi škornji. Nato bodeva odšla v močvirje in kopala jarke, sadila drevice, pripravljala zemljo za prihodnjo spomlad. Delo mu ne bo prav nič škodilo, saj ne škoduje še meni, ko sem precej v letih. Eni menijo, da bi bil lahko skoraj njegov oče. Napil se bo lahko dobre in čiste vode iz vodnjaka, tudi jesti mu ne bo manjkalo; jed bo preprosta, a tečna.

Vaseno mu pa priporočam, da preden sprejme moje povabilo in se gre vozit z mojim "dragim" avtom in pride na obisk, da gre k spovedi, če morajo tudi duhovniki k spovedi, da so pripravljeni vsak trenotek stopiti pred božji sodnji stol.

Stvar je namreč tale: Kadar se človek vozi v tako "dragoce" muhastem avtu, kot je moj, ne ve, kot pravijo rimskokatoliški župniki, kdaj ga Bog predse pokliče, da daje odgovor o svojih slabih in dobrih delih. Ako človek težko dela v močvirju, tudi ne ve, kdaj si nakopije smrtonosno bolezen. Zato je pa previdnost na mestu.

Članek, ki je izšel s podpisom rev. Černeta, je po moji sodbi slabo delo, kajti v tem članku je izrečenih precej neresnic. Ako se rev. Černetu moj avto in posestvo zdita preberaška, tedaj mu svetujem, da se obrne za izlet z avtom na tajnika K. S. K. J. ali pa na Kazimirja. Avto tajnika K. S. K. J. sem videl že pred precej leti. In reči moram, da je bilo treba šteti precejkrat po pet in petdeset dolarjev, da je bila krita kupna cena. Bilo je tam na Dva in dvajseti centi, ko sem ga videl. V časnikih sem čital, da se vozi tudi Kazimir v avtu. Nekeč je imel celo smolo in povozil je nekega otroka.

Torej še enkrat ponovim: Rev. Černe! Uljudno vas povabim na vožnjo z mojim "dragim" avtom in na obisk na mojem posestvu. S tem vabilom pa se ni izpregovorjena zadnja beseda o vašem članku. Se se bodeva pomenila s njem. — Jozef Zavrtnik.

Malo odgovora na kutarske laži in zavijanja

Slovenskim kutarjem na Dva-indvajseti cesti mora biti naša jednota res najvažnejši predmet. Brigajo se toliko za nas, da njih laži-glasilo skoraj nobencrat ne izide brez laži in napalov bodisi na jednoto ali na glavni odbor, ali pa vsaj na kakega posameznega člana gl. odbora. Sedaj jim je priskočil na pomoč neki rev. Černe iz Sheboygana, Wis., katerega ime vidimo podpisano v Amerikanskem Slovencu z dne 14. oktobra t. l., pod člankom "S. N. P. J."

V omenjenem članku piše Černe, da smo na zadnji konvenciji sprejeli tri strašne resolucije. Prva resolucija da prepošljuje društvu S. N. P. J., da da svojo zastavo v cerkvi blagosloviti. Druga zabranjuje društvu S. N. P. J. se korporativno vdeležiti cerkvene ali katoliške prireditve ali manifestacije. Tretja prepoveduje članu S. N. P. J. biti cerkveni odbornik. Tako pravi rev. Černe, potem pa nadaljuje in joka za katoliškimi člani in toči krokodilove solze za nesrečneže, ki so se nam dali ujeti. Poleg tega pa seveda prav pošteno napada glavni odbor ali tiste, ki so pri "koritu".

Prvič je treba konstatirati, da pri S. N. P. J. ni korita. Naš sistem poslovanja je tak, da je vsako korito nemogoče. To nam dovolji jasno svedočiti oni, ki so poskušali s "koritom", pa so morali iti. Drugič moramo rev. Černetu povedati, da je pri nas demokratska uprava. Glavni odbor ne dela pravil temveč članstvo, po svojih delegatih na konvenciji, ki je po Černetovem mnenju sprejela take strašne točke v pravila, niti glavni odbor ni skušal vplivati, da se kaj takega sprejme. In povedati je tudi treba, da resolucije, ki jih navaja Černe, sploh niso bile na konvenciji in nobena določba ni bila sprejeta tako, kot on pravi, pač pa je to, kar on v omenjenem članku piše, zavijanje resnice skozinskozi in zlobno laganje.

Konvencija je sprejela res točko, ki se glasi: "Društva izvrše kaznjivo dejanje, če se oficijelno udeležijo cerkvenih slavnosti ali kakih prireditev ali slavnosti in prireditev katoliških društev, ki se prirede v propagandistične svrhe, ali če dajo blagosloviti svoje zastave. Taka društva se lahko kaznujejo z ukorom, suspenzijo ali izključitvijo. In kot kvalifikacijo društvenega odbornika se zahteva sledeče: "Za društvenega odbornika sme kandidirati vsak dober član, ki se strinja z načelom izjav S. N. P. J. in ki je poleg tega najmanj tri mesece član društva, pri katerem kandidira. Člani, ki so gl. odborniki S. N. P. J., ali pa če so bili kdaj kaznovani radi izkoriščanja katerekoli organizacije, ali ki so gl. odborniki drugih podp. organizacij ali odborniki cerkv, občin (cekmotri), se ne smejo voliti v odbor." Tako se dobesedno glase točke, ob katere se Černe spodtika kot strašno krivične, ter potožno upa, da jih državni varovalni komisar ne bo potrdil.

In kaj je tako strašnega v teh točkah? Noben pameten član S. N. P. J. ne more pripoznati takih določb kot škodljive naši organizaciji in noben dober član jim ne bo nasprotoval. Škodljive so te točke le kutarjem, ker zabranjujejo klerikalno propagando in naši organizaciji škodljivo agitacijo med našim članstvom. Njim se ne gre za pravice našega članstva, pač pa jokajo zato, ker smo jim s temi določbami prekrili njih zahrbtno namer. Naša organizacija je postala velika in premožna, pa se jim skomina po oblasti nad tolikim članstvom in po taki bogati blaginji. Niso mogli preprečiti našemu rasti in našega gospodarskega uspeha, pa se hočejo sedaj na kak način sami polastiti tega, kar smo mi s tolikim trudom zgradili, kar smo s tolikimi boji pridobili, in kar smo s toliko varnostjo in previdnostjo ohranili. V odbore naših krajevnih društev hočejo spraviti svoje pristaše, ki naj rujejo med članstvom in ki naj nastopajo proti gl. odboru ob vsaki mogroči priliki. Na katoliške slavnosti poskušajo zvaljati naša društva, kjer naj naši člani oficijelno pomagajo povzdigovati in širiti njih verski humbug, a obenem

pa poslušati napade na našo jednoto. Naša društva naj prinese svoje zastave v cerkev, da jih far požeja, za dobro plačo seveda, potem pa zopet požirajo fariske neslanosti in gobeždanje, naperejo proti S. N. P. J. In tako hočejo korak za korakom uhajati med nas ter sistematično prihajati do moči, in končno se pa polastiti cele jednote.

Černe in njegovi kolegi bodo seveda zopet zakričali, da to ni res, in v javnost bodo zopet blufali, da mi lažemo. Ampak ti ljudje menda sploh ne znajo drugega kot napadati in lagati na najnesramnejši način, ter spravljati poštene ljudi ob kredit in zaupanje. Poznamo jih preveč dobro in vemo njih prefrigate nakan. Poskušali so svoje načrte že pri več društvi naše jednote, in če dosedaj niso imeli izdatnejšega uspeha, se je zahvaliti samo dejstvu, da jih dobro poznamo in da smo bili dovolj previdni. In tudi dobro vemo, da bi oni ne dopustili v katoliški organizaciji reči, katere hočejo, da so za njih svobodne pri nas.

Černe pravi nadalje v omenjenem članku, da smo se trkali na prsa, da je naša jednota neodvisna in narodna ter nismo vprašali, kakega je kdo verskega prepričanja, ko se nam je šlo za članstvo. On hoče s tem prikazati, da smo dobivali članstvo pod napadeno pretvezo. In to je zopet zavijanje in debela popovska laž. Vsak, kdor je k nam pristopil, je znal, da je naša organizacija svobodnomiselna, da ne priznava nobene vere, da nikomur ne brani verovati in da nikogar ne vpraša po njegovi veri. In tega niso vedeli samo naši kandidati za pristop, temveč vsa javnost, koder smo mi imeli priliko do agitacije. In če bi pristopili člani drugače tega ne vedeli, so morali biti informirani od farjev, ki so nas vendar napadali v cerkvah s prižnice in v javnosti, in denuncirali nas povsod. Zmerraj in pri vsaki priliki ste zabavljali čez tiste brezverce in rdečkarje, imenovali ste jih antikriste in hudičeve hlapce, "ksele" in vse, kar ste si mogli izmisliti, da bo več zaleglo, in niti najmanjši kristianec ni postal član. Prav dobro je torej vedel vsak, h kak organizaciji je pristopil. Za versko prepričanje nismo vprašali nobenega takrat, ko je pristopil in ga ne vprašamo danes. Kot posameznik lahko vsak pripada kakoršni veri ali cerkvi hoče, toda kot svobodnomiselna organizacija ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi se pri nas utrjeval verski vpliv, kakor pri katoliški organizaciji ne morete dopustiti nobene svobodnomiselnosti, če hočete, da bo organizacija ostala katoliška. In ne moremo dovoliti, da bi naša društva pomagala oficijelno pri katoliških propagandističnih priredbah, kakor ne more katoliška jednota dovoliti svojemu krajevemu društvu, da pomaga propagirati svobodnomiselne ideje.

Černe pravi nadalje, da je glavno vprašanje, če je član plačal asessment, in da bo bodočnost pokazala, če bo zmogla pravica ali svobodnomiselno pobarvana jednota, t. j. brezverstvo. Dobro, bodočnost bo pokazala. In mi smo pripravljeni na bodočnost, kajti vemo, da je pravica na naši strani. Če je pa glavno vprašanje asessment, zakaj ti pope ne greš tega povedat gospodi v Joliet? Kako je to, da pri katoliški jednoti lahko vržejo člana iz organizacije, če ne opravipla verskih dolžnosti, pa čeprav ima plačani asessment zanaprej? Ali ni za katoliške jednote isti državni zakon kot je za S. N. P. J.? Kaj pa, če bi mi izključili vsakega člana, ki gre k spovedi? Ali bi ne bilo to ravno tako logično kot je pri katoliški jednoti izključevanje zaradi zanemarjanja spovedi? In ravno tako pošteno bi bilo. Pa tudi državni komisar ne bi smel nasprotovati taki določbi, če ne nasprotuje vsaki. Ampak mi ne segamo v take ekstreme, zato kaj takega pri nas nikoli ne more biti sprejeto, sprejeti pa moramo določbe, ki so potrebne za varnost in bodočnost naše organizacije. In mi se tudi drugače ne vtikamo v zadeve katoliške organizacije. Ne zanikamo jim pravice do izključevanja zaradi spovedi, če se jim zdi to umestno in če imajo take določbe v pravilih, in priznavamo jim pravico izvajanja vsega, radičesar so organizirani. Isto-

Majk se igra skrivalice.

Editorju slavnega glasila K. J.: Na vaše vprašanje odgovorim z vprašanjem:

Kaj bi vaša jednota naredila z društvom, katerega člani bi se dobri svobodnomiselnosti soglasno sklenili, da ne gredo k letni spovedi?

Pa se še malo pobrigajte!

Cete na prodaj!

Zdaj, ko je mir zajamčen med Francijo in Nemčijo, Franciji lahko posodi svoje zamorake, če Pašicu ali grški republikdor bo več plačal.

Pertinentna vprašanja.

Kako je to, da se glavarji klerikalne jednote tako zanimajo za pravila S. N. P. J.? Ali morda mislili pristopiti?

Ta predsednik mora biti še izvoljen!

Cenjeni K. T. B.! Bil sem seji nekega društva. Predsednik je upeljeval novega člana in čel mu je iz knjižice — nagrobovor. Mož je debelo gledal, čel mu je predsednik "plozal", čel naj v miru počiva. Tedaj je nečlan opozoril predsednika: "Br. predsednik, vi ne čitate na prvem mestu. Vi tega člana pokpavate, namesto da bi ga upljali." Nato se oglašil Lican, pravi: "A šta češ? Dobro je vsamo da se nešto čita". — Reporter iz Great Fallsa, Mont.

Filozofija starega Sojca.

Stari Sojec je filozofiral: "Dkter sem bil mlad, nisem verjel da je Krist izpremenil vodo v vino v Kani galilejski. Zdaj, sem že star, pa rad verjamem da je Krist lahko izpremenil tudi vino v vodo, če je hotel."

Ali se je kateri delegat izgubil?

Cenjeni Zarkomet! Prosim t poročaj, če ti je znano, da li se vsi minnesotski delegati v nji domov z oame redne konvencije. Kakor razvidim iz konvencijne zapisnice, so se nekteri delegati podali na lov na mulante domov grede. Ker se z niman za lovske vesti, bi rad vedel kaj več. — Čitatelj zapisnika.

Zdaj smo v jeseni.

G. Trunk pravi, da mi je mr Pečjak prilobil gorko zaustno. Ne čutim prav nobene zaustnosti vidim pa, da je Trunk zamenjal leine čase. Dotično trditve bi moral prihraniti za 1. aprila.

Sezona za plave tife.

Dragi K. T. B.! Sporoci Radevdnici z jugozapada, da ne stoj pri plotu z batom v roki! pobije vse stavkokaze in plav tife, ki gledajo čez plot. Potem naj spiše dolg dopis z naukom. Ljubimo se, ne sovražimo se! — Ena, ki jo pozna.

Dragi rojaki, ljubimo se!

Dragi Zarkomet! Ker smo slavenki rudarji v Minnesoti strano zabiti ljudje, se je zdaj hvalabogu porodila organizacija stranka ali jednota ali kar se ki nas dvigne na najvišji klin obrazbe. Zdaj se nam poiveti praznih bučah! Zdaj izvenmo kaj je prava demokracija, kaj prjaljstvo in kaj je duh prave bratske ljubezni. Ko ta organizacija stranka ali jednota ali kar se dokraja izobrazbi nak butce, tedepa mi ustanovimo drugo organizacijo z namenom, da izobrazimo naše voditelje, buditelje in učitelje. Skrajni čas je že! Haj, mister, čurjejo oni, ali je to vaš peski za tabo teče? — Minnesotčan ki se ne da vleči.

Trgovska vest.

"V prihodnjih par tednih bomo tisoče cerkva v Ameriki zapolenih z agitacijo, ki se vrta na pravi kupčijski način."

K. T. B.

časno pa zahtevamo enake pravice za S. N. P. J. in nikdar ne bomo sprejemali nasvetov od kutarjev, še manj pa si dali kaj diktirati od njih. Ti ljudje niso naši člani, nič niso k nam prišli in nič pri nas niso pustili, in če imeli kaj poštenosti in dostojnosti, se tudi oni ne bi vtikali v naše zadeve.

(Nadaljevanje sledi.)

Oficijelna naznanila

S. N. P. J.

SPLOŠNO GLASOVANJE
STV. VI.

Članstvu SNPJ. se s tem službeno naznanja, da je oama redna konvencija razpravljala o vprašanju izdajanja uradnega glasila tudi v angleškem jeziku, in da je naredila zaključek, glasom katerega mora gl. upravni odbor jednote izdelati načrt in proračun ter dati oboje s potrebnim pojasnilom članstvu na splošno glasovanje najkasneje v roku 90 dni po končani konvenciji. Konvencija torej ni sklenila, če bomo izdajali poleg slovenskega glasila tudi angleško pisano glasilo, temveč je hotela, da o tem odloči članstvo s splošnim glasovanjem. Nadalje je prepustila konvencija članstvu, da samo odloči, ali naj angleško glasilo izhaja kot tednik, v obliki časopisa, kakor izhaja sedaj Prosveta, ali naj izhaja kot mesečnik, v obliki revije ali magazina.

Namen te ideje je, da bi angleško pisano glasilo dobivali tudi člani, ki ne razumejo pisane slovenščine dovolj dobro, ali ki bi drugače radi čitali angleško pisano glasilo. S tem bi se bolj učinkovito širile in utrjevale naše ideje in list bi bil velikega agitatoričnega pomena, posebno med doraslo mladino. Razume se, da bi tak list moral prinašati poleg uradnih vesti in naznanil tudi za jednoto agitatorične članke in drugo napredno pisano in poudčno čtivo.

Z izdajanjem angleškega glasila bodo svede nastali večji ali dodatni stroški. Kajti angleško čtivo bo treba posebej staviti in posebej tiskati, nekoliko več dela bo s tem v upravljalstvu in pri oddelku, in potem je treba računati tudi na prestavo in dvojno pisanje vseh uradnih stvari. In gl. upravni odbor je preračunal, da bi se s izdajanjem angleškega tednika zvišali stroški približno za \$14,000 do \$16,000 letno, kar bi se pokrilo, če bi plačeval vsak član v odraslem oddelku en mesec 5c več; in če bi tako glasilo izhajalo enkrat na mesec kot revija, ki se zvišali stroški glasila za približno \$6,000 letno, za kar bi moral vsak član prispevati 2c več mesečno. Z drugimi besedami rečeno pomeni to, da če se odločimo, da bomo izdajali poleg slovenskega glasila tudi angleško pisano glasilo, bo zvišan aasment vsakemu članu, in sicer na 5c, če bomo izdajali angleški tednik, ali pa 2c, če bomo izdajali angleški mesečnik.

Glavni upravni odbor SNPJ. daje torej članstvu na razpravo in na splošno glasovanje tri predloge in sicer:

1. Ali ste za to, da SNPJ. izdaja poleg slovenskega glasila tudi glasilo pisano v angleškem jeziku? [DA] [NE]

OPOMNJA.—Ako ste glasovali proti prvemu predlogu, potem vam ni treba glasovati pri drugih dveh predlogih, ako ste pa glasovali za angleško glasilo, potem glasujte še za enega sledečih dveh predlogov:

2. Ali ste za to, da angleško glasilo izhaja enkrat na teden in da se ob tem zviša vsakemu članu mesečni prispevek za glasilo, za 5c? [DA] [NE]

3. Ali ste za to, da angleško glasilo izhaja enkrat na mesec in da se ob tem zviša vsakemu članu prispevek za glasilo za 2c na mesec? [DA] [NE]

Podpis člana:

Član društva št.
Razprava o teh predlogih se prične takoj po pričetku ali dne 14. oktobra t. l., ter traja do 25. novembra 1925. Glasovanje o predlogih se prične takoj po razpravi, to je dne 26. novembra 1925, ter se zaključuje dne 20. januarja 1926. Društveni tajniki morajo poslati rezultat glasovanja glavnemu tajniku v roku deset dni po zaključenih volitvah, tako da bodo rezultatne glasovnice v gl. uradu najkasneje dne 30. januarja 1926. Ako bo kateri predlog sprejet, bo uveljavljen takoj po uradni objavi.

OPOMNJA.—Na krajevna društva bodo poslani za to pripravljeni posebni glasovnice ob pravem času, vendar pa se član lahko poslužiti tudi glasovnice iz Prosvete, ako bi slučajno ne imel

posebne glasovnice na razpolago. Kdor glasuje za predlog, naj naredi križ v okviru "DA," in kdor glasuje proti, naj naredi križ v okviru "NE," pri dotičnem predlogu.

Vsak član lahko glasuje za enega izmed predlogov št. 2 in št. 3, ne more pa glasovati za oba zadnja predloga obenem.

Vsak član, ki glasuje, mora podpisati tudi svoje ime in številko društva.

MATTHEW J. TURK,
gl. tajnik.

RAZPIS IZREDNEGA ASE-
SMENTA ZA KONVENCIJO.

Izredna seja gl. odbora, ki se je vršila 20. in 21. julija t. l., je razpravljala med drugim tudi o pokritju stroškov oame redne konvencije S. N. P. J., ki se vrši meseca septembra t. l., in je končno prišla do zaključka, da je izredni asessment v upravni sklad neizogiben, ker je upravni sklad izčrpan in redni asessment ne pokriva vseh stroškov, ki so v zvezi s konvencijo.

Izredni asessment znaša dolar in pol na člana, katerega je pa treba plačati v treh obrokih, in sicer meseca avgusta, septembra in oktobra po petdeset centov. Ta izredni asessment mora plačati vsaki član — novi člani in članice, ki so zavarovane samo za posmrtnino, so med temi všteti. Po pravih tajnik krajevnega društva ne sme vzeti rednega asessmenta, ako član ne plača izredni asessment. Društva kakor tudi tajniki naj vpoštevajo to naznanilo in naj pričnejo pobirati ta izredni asessment že prihodnji mesec, to je avgusta.

Nadalje je seja ukrepala tudi o deficitu v bolniškem skladu, ki je vedno večji. Izredni asessment v \$3 razred dnevne bolniške podpore ostane do preklica še nadalje \$1 mesečno. V razred \$4 dnevne bolniške podpore je pa vsled vedno in vedno naraščajočega deficita gl. odbor prisiljen izredni asessment povišati in sicer od \$2 na \$5 mesečno in sicer do preklica; ta izredni asessment v razred \$4 bol. podp. se prične s 1. avgustom. Ta izredni asessment — v razred \$3 in \$4 dnevne bol. podp. je razpisan toliko časa, dokler se ne nabere dovolj rezerve, kot zahtevajo pravila. V razred \$5 ni več izrednega asessmenta, ker ni nobenega člana več v tem razredu.

M. J. Turk, gl. tajnik.

VAŽNO K RAZPRAVI O
SPLOŠNEM GLASOVA-
NJU STEV. VI.

Seja glavnega izvrševalnega in glavnega nadzornega odbora S. N. P. J., ki se je vršila dne 19. in 20. oktobra, je sklenila, da smejo člani, ki niso zmogni slovensko pisati, razpravljati pred glasovanjem tudi v angleškem jeziku. Mlajši člani jednote in dotični, ki ne znajo slovensko pisati, imajo torej sedaj priliko izraziti svoje mnenje v angleškem jeziku.

ZDRAVNIŠKI NASVETI

Piša vrh, zdravnik dr. F. J. Kern.

Bolečine v križu.

Rojakom, ki delajo v tovarnah in rudnikih, se žalibože mnogokrat pripeti nesreča, po kateri se kmalu pojavijo v hrbtu ali v ledjih bolečine. To se zlasti zgodi, če se človek pretegne ali pade na njega kaka težja stvar. Vem, da gre večina tako prizadetih k pravih zdravnikom; ravnotako pa se zgodi, da grejo rojaki iskati zdravlja k ljudem, ki zdravijo na vse vrste načine brez vsakega razumevanja svojega posla. Za svojo metodo objublajo odpraviti vse bolezn, ko obstoja vprašanje, ako je medobna. Na sebi dobra metoda pa se v rokah nevedneža tudi spremeni v slabo.

Padarji ali "kveki" zdravijo, ali iz popolnega nezumevanja zdravstva, ali pa iz zlobne vednosti, katero jim podžiga pohlep po hitrem denarju. Pri njihovem delovanju jim večkrat pomaga narava sama, dasi dobi kredit za ozdravljenje osteopat, kiropraktor, masažer itd. Padarjem nudijo precej veliko polje delovanja baš bolečine v hrbtu in ledjih. Z hrbtom in hrbtenico se zlasti bavijo kiropraktorji.

Kiropraktorji imajo teorijo, da izvirajo bolezni iz nepravilnih pozicij vretenec v hrbtenici. Ker gre skozi hrbtenico in vretenca 31 parov živcev, menijo kiropraktorji, da vretenca, ki ni v pravi legi, priščičuje bližnji živec. Nadalje učijo ti, da kontrolira teh 31 parov živcev delovanje vseh organov v telesu in da pridejo ti organi takoj iz reda, oziroma zbolijo, ako je njihov živec priščipten od vretenca.

Da temu ni tako, ni težko dokazati. Resnica je, da vretenca sploh ne more priščiptiti živca na noben način. Luknja, skozi katero prehaja živec do mozga skozi vretenca, je velika. Obseg živca samega je mnogo manjši od obsega luknje. Okoli vsakega živca pa so ovite plasti mišičevja in masti. Ako ne bi bili živci tako dobro zavarovani, bi moral skoro vsak gib povzročiti bolečine. Nadalje je napačna trditev kiropraktorjev, da kontrolira 31 parov vretenčnih živcev vse telesne organe. Ti živci kontrolirajo le pregibanje udov in čutno zaznavanje ter nimajo ničesar skupnega s srcem, pljuči, jetri, ledvicami ali z drobovjem. Ako so ti organi bolni, je pri tem hrbtenica brez vsake krivde.

Domneva, da se vretenca premaknejo iz svojega mesta, je tudi popolnoma napačna. Hrbtenična vretenca se s svojimi izrastki trdno vjemajo. Poleg tega jih drže v pravi legi številne plasti močnih kit in mišičevja, ki hrbtenico odhajajo. Vretenca so v tako trdni legi, da jih je lažje zlomiti kakor premakniti. Ako pa se vretenca zlomi, se pri tem vedno poškoduje mozeg, kar povzroči delno ali popolno paralizo, oziroma mrtvoud, vseh nižje ležečih udov. Med paralizo in bolečinami pa je lahko razločevati.

Pravi vzrok bolečinam v križu ali v ledjih je lahko le prehlajenje ali raztrgane ter prenategnjene kite ali mišice. Prenategnjenost ozdravi narava sama, četudi zelo počasi. Kar morejo zdravniki pomagati pri takih bolečinah v hrbtu, je, da sodelujejo z naravo in pospešijo zdravljenje. Za raztrgane ali prenategnjene kite je najboljši popolen počitek in tečna hrana. V nekaterih slučajih so jako koristni posebni stezniki ali pasovi, ki varujejo prizadeta kite ali mišice prevelikega napora.

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Slavko Grum:

SOLZA

Lože, sekt, fraki.
Muzika valovi no oblahtih cigaretnega dima, tipa po listnicah, dviga damam krila.
Natakar se sklanja s pergamentnim obrazom k trebuhu, s servijeto pokritem. Vlačuga dvigne nogo na mizo in prevrne šampanjko.

Ob pianinu mlad človek z neznanosko trpečim obrazom. Prati padajo kot kladiva fabriškega stroja.

— Gospod, ali žalujete?
— Ne, sožalujem.

Na odru se klanja repertoarna številka 7. Ni ločiti, ali je obraz njegov, ali je maska. Ta obraz se ne spominja več, kako se joče in smeje. Linije igrajo kot zahteva repertoar. Pod noge mu lete bankovci in cigarete. Od nekd se zlije vanj vino.

Igralec se zdrzne in jeclja komično:

— Oprostite, tega ni na programu.

Tedaj se od nekd priguga pianec in ga udari po ustih.

Takrat se zgodi čudež. Maska, ki se ne spominja ne smeha ne joka, vzdrgeta in od šminkanih trepalnic se odloči solza. Velika, težka solza, kot jih imajo otroci, ter pade na bankovec pod nogami.

V disonanci jekne godba in vse je smrtno tiho. In val pijani fraki, vse gole vlačuge padejo kot pai na kolena. On pa stoji velik nad njimi.

SEZNAM PRIREDITEV SLOVEN-
SKIH ORGANIZACIJ V CHICAGO.

Soc. klub št. 1, J. S. Z. — Dramska predstava, v nedeljo 25. oktobra, v dvorani CSPS, 1126 W. 18th St.
Društvo Sosedje, št. 449 S. N. P. J. — Veselica v soboto 21. oktobra v dvorani SNPJ. na So. Lawndale in W. 27th St.

Pevsko društvo Slovan. — Koncert v nedeljo 1. novembra.

Pevski zbor Sava. — Koncert v nedeljo 15. novembra, v dvorani S. N. P. J.

Pevski zbor Lira. — Koncert v nedeljo 22. novembra v dvorani SNPJ.

Soc. klub št. 1, J. S. Z. — Dramska predstava v nedeljo 29. novembra v dvorani SNPJ.

Soc. klub št. 1, J. S. Z. — Silvestrova zabava, v četrtek 31. decembra v dvorani SNPJ.

Društvo Slavija, št. 1, S. N. P. J. — Veselica dne 16. januarja, v dvorani SNPJ.

Soc. klub št. 1, JSZ. — Dramska predstava, v nedeljo 24. januarja, v dvorani SNPJ.

Društvo Nada, št. 102 SNPJ. — Maskaradna veselica, v soboto 6. februarja, v dvorani SNPJ.

Društvo Narodni Vitez, št. 89, S. N. P. J. — Maskaradna veselica, v soboto 13. februarja, v dvorani S. N. P. J.

Soc. klub št. 1, JSZ. — Dramska predstava, v nedeljo 2. maja, v dvorani SNPJ.

DRAMSKI ODSEK KLUBA ST. 1, J. S. Z.

CHICAGO, ILL.

vpripori

v nedeljo, dne 25. oktobra v dvorani Č. S. P. J.

1126 W. 18th St. (blizu So. Racine Ave.)

dramo v štirih dejanjih

"VOLJA"

Spisal Etbin Kristan.

Dvorana odprta ob 2:30 popoldne; pričetek igre točno ob treh

Vstopnina 75c.

■■■■

OSEBE:

Ivan Mirkulin, profesor.....	Vinko Ločnikar
Franjo, njegov sin.....	Otto Dornall
Marica } njegovi hčeri.....	Mary Oves
Ljubica }	Angeline Tich
Margarita, njegova druga žena.....	Frances A. Tauchar
Julka Vrtinkova, privatna uradnica.....	Frances Vider
Edvard Gospodar, nadporočnik.....	Andrew Milko
Mirko Grabar, slikar.....	John Hujan
Milan Slavec, glasbenik.....	Jack Martaleh
Postanja.....	Anna Ciganich
Meraviglia.....	
Sluškinja.....	Albina Logar
Gospa Erbarjeva.....	Lily Zupan
Natakar.....	Joseph Podborsek

Gostje, izletniki, natakarji.

Režiser Anton Slabe.

Klavir iz prijaznosti posodila Story & Clark Piano Co., Chicago, Illinois.

Godba: Koludrov orkester.

Prva tri dejanja se vrše v Tratu v predvojnem času. Četrto se vrši v nekem kopališču.

Po igri ples in prosta zabava.

V nedeljo 29. novembra bo v dvorani S. N. P. J. vpriporjena socialna drama "GROBOVI BODO SPREGOVORILI".

Dne 31. decembra Silvestrova zabava v dvorani SNPJ. Naše predstave v prvih mesecih prihodnjega leta bodo na 24. januarja, 14. marca in 2. maja.

VABILO NA PRVO JAVNO VESELICO

katero priredi

"DRUŠTVO SOSEDJE" št. 449, S. N. P. J.

V SOBOTO VEČER DNE 31. OKTOBRA 1925 v dvorani S. N. P. J., na 2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

Začetek zvečer ob 8. uri. Vstopnina pri vratih 50c.

Uljudno vabimo vaa Chicagaka društva in posameznike, da se naše veselice vdeležite v obilnem številu. Igrala bo izvrstna godba in veselilni odbor bo skrbel za dobro in točno postrežbo vsem.

Torej na svidenje 31. okt. zvečer! Vabi ODBOR.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

Društvo "Geo. Washington" št. 270 S. N. P. J.

v nedeljo, dne 25. oktobra, v mestni dvorani (Village Hall) na Ogden in Gage ave., Lyons, Ill.

Pričetek veselice točno ob 2. uri popoldne.

Igra Hrvatski tamburaški zbor "Prosveta".

Uljudno vabimo vaa bližnja društva in posameznike, da se polnoštevilno vdeležite te naše veselice. Za lačne in žejne bo vestransko skrbel veselilni odbor. Pridite vsi 25. okt. t. l. na veselico. Vabi ODBOR!

VABILO NA VINSKO TRGATEV

katero priredi

Slovensko pevsko društvo "Ljubljanski vr"

V SOBOTO, 24. OKTOBRA, 1925, v Slovenskem domu—Girard, Ohio.

Pričetek ob 7. uri zvečer.

■■■■

Cenjeno občinstvo iz Girard-a, Warren-a, Niles-a, Youngstown-a in iz okolice je prav uljudno vabljeni, da nas obišče ta večer v kolikor mogoče velikem številu. Pevski zbor bo zapel nekaj krasnih pesmi, in za plesateljine je pripravljen izvrsten orkester. Za lačne in žejne bo preskrbljeno tako, da bodo vsi v zadovoljstvo postreženi. Toraj Vas še enkrat uljudno vabi in kliče na svidenje ODBOR.

SLOVENSKO DRAMATICO DRUŠTVO

IVAN CANKAR

priredi.

V NEDELJO, 25. OKTOBRA

krasno petdejansko dramo L. N. Tolstoja

"MOČ TEME"

V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU,
Cleveland, O.

Igra se vrši popoldne ob 2. in zvečer ob 8. uri.

Med odmori pojeje sestri Milavec in nastopijo otroci Slovenske šole S. N. D.

Cene popoldne 50c; zvečer 50c, 75c in \$1.

Vstopnice v predprodaji v pekariji Bradac v Slov. Nar. Domu.

■■■■

"Moč teme" je najboljša drama ljudnega Tolstoja.

Vaši prihranki so vaša najboljša zaščita!

Najboljdo taliti se tako skromni, vendar so Vam zaščita, na koje se lahko zmiraj zanesete.
Hranjenje je še samoočebi vrlina in korist, a temvečja je korist, ako se prihranki naložijo v sigurno banko, katere plačuje primerne obresti.

Vložite tedaj Vaše prihranke pri nas na

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

kjer Vam nosijo 4% na leto. Mesečno obrestovanje. Sigurnost z jamčeno pod nadzorstvom države New York.
Vse bankovne posle izvršujemo brzo, točno in solidno.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANSKA POTNIŠKA POSLOVNICA V AMERIKI!

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland St.

New York, N. Y.

Šest mesecev v hipnotičnem stanju. V Biatni Brezovici sta dve tamkajšnji domačinki že preko šest mesecev v hipnotičnem stanju. Dogodek vzbuja tako senzacijo, da so začele prihajati k dekletom cele trume ljudi od blizu in daleč in celo iz Ljubljane z avtomobili. Vselej splošnega zgražanja se je čutila sedaj orožniška postaja, da je prošila za pomoč varnostne oblasti v Ljubljani.

Dogodek sam je našim čitateljem morda še v spominu, ker smo sivočasno o njem že obširno poročali. Letos, na pomlad, je hodil po deželi s svojo družino 38letni artist in "čarovnik", France Rok, rodom iz Slovaške. Naselil se je pri nas že pred leti in živel, kadar ni bil na potovanju, v majhni baraki poleg živinskega sejmišča na Poljanski cesti v Ljubljani. Po deželi potujoč je prirejal po vaseh v raznih gostilnah čarovniške večere, ki so privlačile povsod dovolj hvaležne publike.

Dne 17. marca je prispel tudi v vas Biatno Brezovico onstran Vrhne in priredil predstavo v Jeraški gostilni. Poleg raznih točk brzoročne umetnosti je napravil na dveh prisotnih dekletih iz vasi tudi hipnotične pokuse. Obe hipnotizirani dekleti, Franciška Eržen in Joževa Tavžil, pa od takrat še vedno čutita posledice hipnoze. Prebivalstvo v Biatni Brezovici in okolici je bilo do poslednjega časa vse zbežano in je neprestano hodilo opazovat nesrečni žrtvi vražjega hipnotizerja. V stalnem hipnotičnem stanju sta se nahajali dekleti počitka skoro teden dni, ležali doma blede in fantazirali o prečudnih rečeh. Zvijali in premetavali sta se v krčih in nista bili za nikakoli rabo. Ko sta se prebudili iz tega spanja, sta navidezno ozdraveli — pozneje pa sta padli zopet v hipnozo. Nekega dne sta kakor blazni zbežali zaprtih oči od hiše. Domačini, ki so bili teh prizorov že vajeni, so dekleta od takih prilikah vedno prestrigli in ju privleči domov. Doma sta prihajali dekleti v ekstatični in se živo odprti oči pogovarjali z neznanci in klicali njih imena. Pri Franciški Erženi se je opazil še drug zanimiv pojav. O priliki napadov se je vedno drgnila po levi roki nam kolemelem in tamkaj se je baže poklanjala vtetovirano vprašanje: "Fanci, zakaj se braniš?" Na drugi roki pa je lahko vsakdo čital z isto pisavo vtisnjen datum: 9. 9. 1926. Za časa hipnotičnega stanja je govoril z dekleti samo domačin Anton Umek, ki se je istočasno udeležil Rokove predstave. Obe ženski sta na vprašanja odgovarjali le njemu. Pravili sta, da ju kliče ta neki Izidor Himeniš in neki Aleš. Vidita ju včasih na Bledu, v Zagrebu ali v Ljubljani. V hipnotičnem stanju sta kazali dekleti silno bolesten izraz v obrazu in napadali so ju krčji. Ljudje od blizu in daleč so se zgražali nad trpljenjem obeh in ju pomnovali ter jima prinajali celo darila.

Sedaj je posrežala končno vmes orožniška postaja, ki je prošila za pomoč varnostne oblasti v Ljubljani. Izginulega Roka so iskali vsepovsod, da razreši dekleti unižujočih napadov. Kakor nam poročajo, se je po dolgem brezuspešnem iskanju France Rok včeraj zgrabil na ljubljanski policijski, ki ga je takoj poslal v Biatno Brezovico, da reši dekleti hipnozo, ali pa ljudi sleparije deklet.

Senzacionalna afera v Tuzli. V Tuzli se vrši še del časa preiskava zaradi goljufije v škodo državnega monopola in države. Kakor poročajo zagrebški "Riječ", je obstojala tamkaj družba, kateri se je posrečilo, da je na goljufiv način prišla do 60 vagonov industrijske soli, katero je potem razpečala kot kuhinjsko sol. Država je bila na ta način oškodovana za tri in pol milijona dinarjev. V to afero so zapletene nekatere ugledne osebe v Tuzli, tako monopolni zastopnik v Tuzli Peter Perić in uradni monopolne uprave Jovo Raketa. Oba sta bila aretirana; razen teh dveh pa še trgovski agent Milan Ivalić in njegova žena.

Zagorjetna smrt. V Lescanu na Gorenjskem je nagloma umrl tamkajšnji trgovec in najemnik Kokrinekove gostilne. Izpili je večjo množico octove kislino; li namenoma, ali pa valed neopredelnosti, ni smel. Smrti se je zgodila v sobi, kjer je bil pripravljen na goste.

ga nezvestnega našli v kleti. Zdravnik, ki je prišel na pomoč, ni mogel več pomagati.

Poročilo se je Ivan Cesar, član Narodnega gledališča v Ljubljani, z gospico Tončko Zalaznikovo.

Smrtna kosa. — V Ljubljani je umrl Viktor Dornik iz Trilža.

RAZNO.

Zenitna loterija. — Pravi jo sicer, da je vsaka zenitev loterija, kajti človek nikoli ne ve kako zadene. Dostikrat se v zakonu izkaže, kako nista dva človeka različen spolov ustvarjena za skupno življenje. Ampak ne glede na to je ingla madriška mestna občina dovolj poguma, da je razpisala loterijo, ki je po svoji originalnosti sigurno prava senzacija v dandanašnjem času.

Mestni svet v Madridu se je postavil na stališče, da je treba ljudi nekoliko podžgati za zakonski stan. In je prišel na originalno misel, — na prireditve loterije, katere se smejo udeležiti samo samaki ljudje obojega spola. Loterija se bo vršila letos v jeseni. Šečni dobitnik glavne nagrade bo čez noč bogatel, kajti glavni dobiček znaša milijon petst ali nekaj okoli dvanajst tisoč dol. v naši valuti. Moral pa se bo zavezati, da si obesi na vrat v doglednem času zakonski jarem kar mu menda ne bo posebno težko ob denarni sreči, katere se mu obeta.

Goriško dirkališče prodane. — Goriški magistrat je prodal svoj svet, ki se nahaja poleg goriške postaje tvrčki Ljellavara za znesek 180.000 lir. V današnjih časih je bil ta prostor za goriško mesto pač brez pomena, ker si nihče več ne more privoščiti dirkaške zabave, ki je predraga.

Za naše farmerje

Kako narediti gnojilo doma.

Prejšnje jih na prstih: al-falfa, rdeča detelja, sladka detelja, navadna evropska detelja (alsike) in soja (soybeans), pa imamo svoje najboljšje proizvajalke gnojla. To so tovarne dušika, ki delajo medtem ko mi spimo brez skrbi, radi katerih nam ni treba plačevati davka, ne visokih cen in prevoznih. Poleg tega ne samo pognojijo zemljo, temveč nam dajo tudi pridelek — seno. Te rastline obogatijo zemljo, preprečijo izjedanje zemlje, dajo dober pašnik in več drugih dobrih stvari imajo koristnih za zemljo in naš žep.

Ce se ne strinjamo s prvimi petimi navedenimi tovarnimi gnojili, pa si izberimo katero drugo. Te so: graščica (vetch), laška detelja, enoletna detelja in še nekaj drugih. Ako bo Henry Ford dobil Muscle Shoale in ga obratoval tako, da bi mi lahko dobili dušikova gnojila, bi imeli koruzo po 60 centov, oves pa po 40 centov. Ali naj polnimo na to toliko pozornost. Dobro je skrbeti za take naprave, pa prvo glejmo, da dobimo farmerji gnojila, kjer so najcenejša in najbolj koristna — doma.

Brez strahu lahko vsak farmer zaseje doletne rastline na izžiranih poljih in pusti, da iz zraka naberejo dušika ter po koreninah z njim obogatijo zemljo, in videl bo, kako koristno se mu izplača.

Nekoč sem smatral sladko deteljo za plevel. Kolikor se je tikala okopavanja in rabe, je bila res plevel. Nekoč sem se ališal, da sladke detelje še živina ne je, čemur tudi nisem mogel ugovarjati, ker spomniti se nisem mogel, da bi se živina kje paala v sladki detelji. Toda nek sosednji dečko, ki je imel nekaj živali za mlekarstvo, je skakal in posejal cel bušel sladke detelje, radi česar se mu je vse smejalo. Posejal je deteljo skupno z ovcom na polju kakih dvanajst akrov, kar ga je stalo devet dolarjev za dvanajst akrov. Ko je omlatil oves, je nagnal na strnišče svoje mlekarice. Če me je kdaj gnala radovednost, me je takrat gotovo, da sem stal ob njegovi njeni naslonjen na ograjo, da vidim, če bodo krave pokušile sladko deteljo. Jedle so! Ne vem še sicer, ali so rade jedle ali samo zato, ker ni bilo drugega na strnišču kot sladka detelja. Ves dan so se paale tam in se natrie do sivega. Od takrat so krave postale bolj zrejane in imale so več mleka.

Za kravami je moj sosed našel na strnišču še nekaj drugega, kar je bilo koristno za njih.

Je to? — Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

je, ko so bile po njivi samo še bilke brez listov pa je pasel na njivi svinje. Pa vseeno je bilo v jeseni zopet ravnotoljko sladke detelje kakor po požetju, ker nečuvno hitro je rastlina porasla. Nikdar ni bilo vse popaseno na dotičnih dvanajsetih akrih. Drugo leto je kmetič globoko apodoral ono polje in je pridelal 72 bušljev koruze na en akro, dočim prej vaa leta še nikdar ni več pridelal kakor 65 bušljev na akro.

Dočim so se sosedove krave paale na sladki detelji, so moje imale navaden pašnik kot vedno. Pa kakva razlika se je izkazala tisto leto pri živini. Nikoli več ne bom brez sladke detelje, sem si rekel. Še tisto leto sem meseca avgusta posejal sladko deteljo na šestih akrih med koruzo. Vzklila je, lepo razrastla. Še tisto jesen je bil lep pašnik, a toliko lepše pa že v zgodnji spomladi. In pridelek je bil tudi veliko boljši kot pred sejanjem sladke detelje.

— Slisal sem nekoč, da se tudi evropske detelje (alsike) ne splača sejati. Rekli so, da bi se živali eno zastrupila, dobila bi dikast gobec in pariklje. Tudi so rekli, da ta detelja ni dobra za seno in da je sploh nezalajljiva rastlina. Ali slisal sem tudi, da ta detelja rada raste na zemlji, katere je prekišila za drugo deteljo. Posejal sem mešanico evropske detelje, rdeče detelje in sladke detelje. Največ je rastle evropske detelje, pa tudi sladka je lepo poglala ter pomagala, da je evropska detelja rastle lepo pokonci. Evropska detelja (alsike) ima namreč grdo nagnenje, da se razraste preveč po tleh kakor kaka graščica. Ker je bila pomešana pokončna sladka detelja, pa se to ni zgodilo. Od moje živine se ni nobena zastrupila z dotično deteljo — mogoče ker sem bil srečen. Svežo kakor posušeno je živina zelo rada živila. Seme za to detelje je bilo tudi cenejše kakor za rdečo deteljo. Prepričal sem se, da evropske detelje ni zaničevati tam, kjer je zemlja malo in še tista cika na kisloto. Ta detelja zgradi imenitno prst polno dušika, drugim rastlinam najpotrebnejšega gnojila.

— Moja zemlja je hudo potrebovala dušik. Med koruzo sem posadil sojo (soybeans). Navado sem imel takrat nagnati svinje v koruzo, da so popasle sojo, zdaj pa to rastlino sadim čez žeznem svinje v koruzo ali ne. Po koruzi navadno posejem pšenico ali deteljo, po kateri pa se od prejšnjega leta počene vsepolno soje, ki služi po požetju kot imenitna paša za govedo ali avinje. Tako soja kar naprej deluje in bogati zemljo z dragocenim dušikom zastoni.

Zadnje leto je poglalo brez posejanja precej soje pri sosednji farmi, tako da je bilo polje po požetju vse zakrito s temnim sušcem se listjem soje in nje stroki. Ta njiva je bila več tednov pravi paradiz za svinje.

Soja najboljša dela po pšenicnem polju. Na en akro zadostuje za 70 centov semena, kar je tako kot bi zaobratoval celo tovarno za dušik. Poleg tega je kajpada tudi dober pridelek za govedo ali avinje. Večalmanj vplivajo na zemljo na aličen način vse detelje ali fišoli. Iz zraka pridobije nitrat in ga po svojih drobnih gomoljikastih koreninah izročijo zemlji. Te korenine zemljo tudi izrahljajo. — B.

Nedim Sterad:

Pismo s fronte

Prijatelj in častiti oče, edini človek, ki mu hočem in moram zaupati v tej usodni uri izpoved svojega graha!

Trdno verujem, da mi bo potem lažje, da bom mirnejši in čistejši pričakal in, kakor mi govori duša, dočakal ono, kar mi je usojeno.

Mrak toge na razrito raven. Kmalu bo noč, temna in strašna. Noč, ki jo pričakujemo mi val s trpetom in se je balimo v globini svojih duš, ako li se imamo. Mnogi izmed nas so še davno brez njih. Prodali so jih trgovcem s patrilotičnim blagom, ali so jih zamenjali s alkoholom, ali pa so jih pustili pri javnih žakakah.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

Tudi jaz sem jo našel, saj sem jo našel v kmetih. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku našel, ko sem se nagnel na to radovedno svoje gredo, da bi jo našel, saj sem jo našel v kmetih.

tem sem obžaloval, si očital ne-možnost in strahopetnost.

Se sedaj, ko pišem svoja zadnje besede, si očitam in obžalujem, da sem si ohranil dušo, ki me muči in izjeda poslednjo nit upanja.

Kako vse drugače bi gledal v to temno in strašno noč, ki zasaja svoje smrtne kremplje v moje bitje! Pili bi z drugimi in se napili do smrti, do one smrti, ki jo imenujemo naravno, in ne bi mi bilo treba čakati na ono, ki ji pravijo — junaška smrt za domovino! In ta pride, prijatelj in častiti oče, pride z vso gotovostjo, kajti eno uro po polnoči izide mesec in tedaj pride s krvjo blagoslovljenja, z ognjem ovenčana — junaška smrt.

Vem, da me obopjaš in vem, da se ti studijo ukazane molitve za zmago, ki so jih zapovedali svetnim mogočnem udinjani in nevredni nasledniki Onega, ki je učil ljubezen in propovedoval mir med ljudmi...

In sedaj, dokler imam še dušo, jo hočem olajšati pred teboj — izpovedati hočem svoj greh brez kesanja in pokore.

Prijatelja sem te imenoval, ker si mi bil res prijatelj in ker ne morem drugače imenovati človeka, ki ljubim...

Ne, ne!

Moja dobra volja je preslaba, in v moji duši ni moči. Čudim se, zadnjič v življenju, kako more človek premagati samega sebe in kako more hudodelec izpovedati svoj zločin.

Pred teboj in pred tvojim Bogom sem hudodelec in zločinec. Sedaj veš vse...

Ravno je pada granata. Tu je kos, drobec črepine, ki me ni zadel. Taki, kot sem jaz, morajo umreti dostojneje, junaške smrti!

Ze mi je lažje.

Greh mora na dan!

Odkriti ti hočem vse. Spoznati moraš gnlobo višje družbe, videti moraš gnus tam, kjer se skriva pod krinko boljših ljudi, kjer je udomačeno fino občevanje s telesnimi čutili.

Gori se mi je ustavljal svinčnik in nisem mogel zapisati treh kratkih besed, ki so uničile tvoje areto. Uverjen sem, da jih ni treba več zapisati, ker se čutim stid tvoje duše. Tri druge besede so ti izdale moj greh.

Imel si ženo. Lepo, mlado, dobro. Ljubil si jo neskončno. To mi dokazuje tvoje sedanje duhovno očebovstvo. Pričakoval si drobno bitje, najsvetejše, kar nam more dati ženaka. In dala ti je v mrtvilo svojega življenja. Bitje, ki ni moglo živeti brez nje, je šlo za njo. In ti si ostal sam. V žalosti in obupu si šel v samostan...

Vse to sem zakrivil jaz!

Povedal sem vse. Brez kesanja in pokore. Moja duša se ne

more več kasati in za pokoro i

vač žaga. Ali niso bila ta tri leta neprestana pokora, noč in dan? Reševal sem dušo, da jo pogubim, dušo z vestjo hudodelca in zločince.

Povedal sem vse in ni mi lažje. Tudi mirnejši in čistejši nisem. To se zgodi še to noč. Potem bom čist tudi pred teboj in pred tvojim Bogom.

Ne prosim te odpustanja. Bili bi prazne besede. Prosim te le, ne obsoj me! Obsodil sem se sam...

To pismo sem bral v četrtem letu svetovne vojne kot cenzor pisem. Pismo so našli na prsih mrtvega zdravnika, umrlega na fronti. Zdravnikov vojni tovariš ga je poslal naslovljencu.

ALI ČITATE

dobre knjige?

Tedaj naročite knjige Književne matice S. N. P. J.

Cloveku je potrebna duševna hrana kakor telesna. Največje zlo za delavca je neznanje. Cimbolj je delavec neveden, tembolj ga izkorišča od vseh strani. Dobra knjiga je največji sovražnik nevednosti in duševne teme. Delavec se mora učiti; vzeti si mora sam, česar mu ni dala revna šola. Čitati mora dobre knjige.

Ako ste ukašeljni, če hrepenite po izobrazbi in duševnem razvedrilu, ako želite čitati povesti iz delavskega življenja, spoznati nekatere naravne resnice in če se hočete seznaniti s temeljnimi pogoji angleškega jezika, naročite si sledeče knjige:

Slovensko-angleška slovnica	\$2.00
Zajedanci	1.75
Zakon biogenenije	1.50
James Higgins	1.00
Peter Malaventura	1.50

Kdor naroči Zajedance in Zakon biogenenije skupaj, dobi obe knjigi za tri dolarje.

Vse te knjige so lično in trpežno vezane. Poštaina je viteta. Naročilo priložite danes.

Naročila za vse gori omenjene knjige prejema

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

5

Vzrokov, Zakaj bi se Udeležili Jugoslovanskega Božičnega Izleta Cunard Črte.

- Hitro avosa med New Yorkom in Jugoslavijo preko Cherbourg.
- Veliki moderni parniki, udobne kabine tretjega razreda, javni prostori in pokriti izprehajalni krovi.
- Vseka pomoč od strani našega izvoznega uradnika na vsem potovanju med New Yorkom in Ljubljano.
- Uljuna potrošnja in domača hrana po starokrajškem načinu.
- Priloga šekirana akori do cilja potovanja.

Potuliti na ALBERTANI, ki odpluje iz New Yorka 5. DECEMBRA, v spremstvu Mr. Alfreda Marksa, člena našega avosnega kluba, ali na BRENGARF 5. DECEMBRA v spremstvu Mr. J. Webera, člena našega avosnega kluba.

Vsi potniki so nastanjeni v udobnih sobah s 2-4 posteljami; poseben prostor za družine.

Za podrobnosti glede vladnih dovoljenj za avos, cen, vseh likov itd., vprašajte svojega lokalnega agenta ali pa pisite nam v svojem materinem jeziku.

Kupite Karo na Tia in Muzi Ter Media Dama.

CUNARD LINE

140 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJENA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJ TISKARNI

GENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE

138

VSA POJASNILA DAJE VOĐSTVO TISKARNE

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA

